
	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
	เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน</p> <p>1. จุดประสงค์ทั่วไป</p> <p>เพื่อให้มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรไฟฟ้าที่ใช้ทฤษฎีเทเวนินในการในการพิสูจน์หาค่าที่ต้องการและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีได้</p> <p>2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>เมื่อผู้เรียนปฏิบัติ เรื่องทฤษฎีเทเวนินจบแล้ว ผู้เรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ต่อวงจรไฟฟ้าได้ถูกต้อง 2.2 วัดหาค่าแรงดันเทียบเคียงเทเวนิน (E_{Th}) ได้ถูกต้อง 2.3 วัดหาค่าความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th}) ได้ถูกต้อง 2.4 ต่อวงจรเทียบเคียงเทเวนินได้ถูกต้อง 2.5 วัดหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ได้ถูกต้อง 2.6 คำนวณหาค่าแรงดันเทียบเคียงเทเวนิน (E_{Th}) ความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th}) และค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ได้ถูกต้อง 2.7 ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีได้ <p>3. เจตคติ คุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ความรับผิดชอบ 3.2 ความมีวินัย 3.3 การตรงต่อเวลา 3.4 ความมีมนุษยสัมพันธ์ 3.5 ความรู้ทักษะและวิชาชีพ 3.6 ความสนใจใฝ่หาความรู้ 3.7 ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 3.8 ทำตามลำดับขั้น 3.9 ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 3.10 การมีส่วนร่วม 		

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

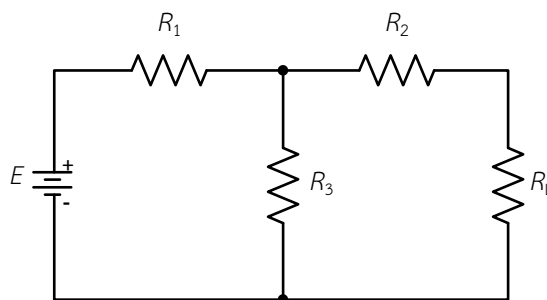
เนื้อหาสาระ

1. ทฤษฎีเทเวนิน

โดยทฤษฎีเทเวนิน (Thvenin's Theorem) กล่าวไว้ว่า “ในวงจรไฟฟ้าแบบเชิงเส้น (Linear Circuit) ใด ๆ ที่มีแหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าต่ออยู่ด้วย สามารถยุบหรือรวมวงจรให้อยู่ในรูปของแหล่งจ่ายแรงดันเทียบเคียงเทเวนิน (Thvenin's Voltage Source : E_{Th}) เพียงแหล่งจ่ายเดียวได้ ต่ออนุกรมกับความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (Thvenin's Resistance : R_{Th}) 1 ตัว โดยมีปลาย 2 ขั้วต่อกับโหลดภายนอก” เรียกว่า วงจรสมมูลเทเวนิน (Thvenin's Equivalent Circuit)

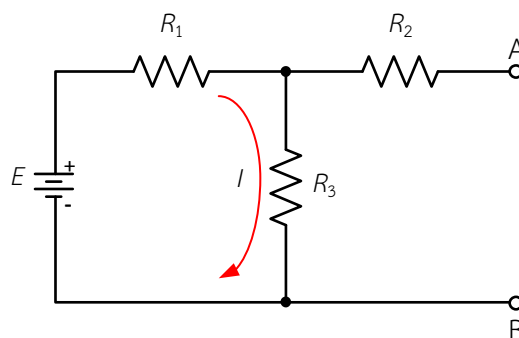
2. ขั้นตอนการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีเทเวนิน

การแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าเพื่อหากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านโหลดโดยใช้ทฤษฎีเทเวนินจากวงจรในรูปที่ 13.1 มีขั้นตอนดังนี้

รูปที่ 13.1 วงจรไฟฟ้า

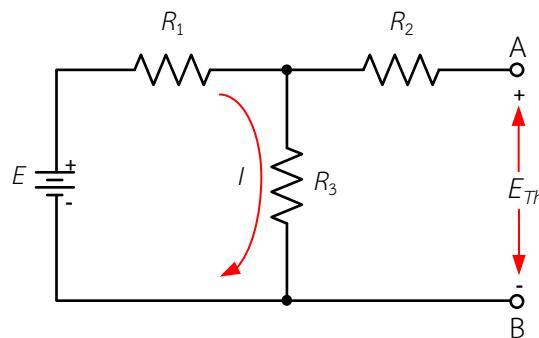
ขั้นที่ 1 ปลด R_L ออกจากวงจร กำหนดสัญลักษณ์ที่ขั้วที่เปิดวงจรออกเป็น จุด A และ B (ใช้ตัวอักษรใดก็ได้)

รูปที่ 13.2 แสดงวงจรที่ปลด R_L ออก

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

ขั้นที่ 2 คำนวณหาแรงดันเทียบเคียงเทเวนิน (E_{Th}) ระหว่างจุด A และ B จากในรูปที่ 13.3 คือแรงดันที่ตกคร่อมตัวต้านทาน R_3 เนื่องจากว่าไม่มีกระแสไหลผ่าน R_2 จึงไม่มีแรงดันตกคร่อมเกิดขึ้น

รูปที่ 13.3 แสดงการหาค่าแรงดันเทียบเคียงเทเวนิน

$$I = \frac{E}{R_1 + R_3} \quad (13-1)$$

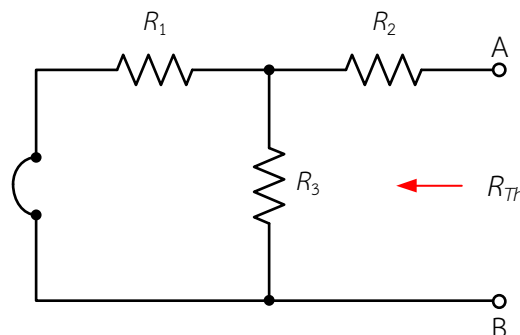
$$E_{Th} = IR_3 \quad (13-2)$$

หรือนำสมการที่ (13-1) แทนในสมการที่(13-2) จะได้

$$E_{Th} = \left(\frac{E}{R_1 + R_3} \right) R_3 \quad (13-3)$$

สมการที่ (13-3) เป็นสมการที่ใช้หลักการแบ่งแรงดันไฟฟ้า

ขั้นที่ 3 หาความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th}) ที่มองจากจุด A และ B โดยลัดวงจรที่แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าทุกตัวที่มีในวงจร (หากเป็นแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร)

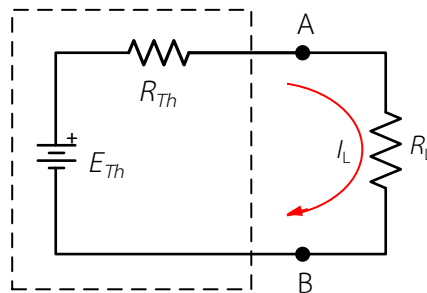
รูปที่ 13.4 แสดงการหาความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน

หาค่าความต้านทานเทียบเคียงเทเวนินโดยนำ R_1 ขนานกับ R_3 แล้วอนุกรมกับ R_2 จากนั้นจึง

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

$$R_{Th} = \left(\frac{R_1 R_3}{R_1 + R_3} \right) + R_2 \quad (13-4)$$

ขั้นที่ 4 นำค่า E_{Th} และ R_{Th} มาเขียนวงจรเทียบเคียงเทเวนิน แล้วต่อ R_L เข้าที่จุด A และ B จากนั้นคำนวณหากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L

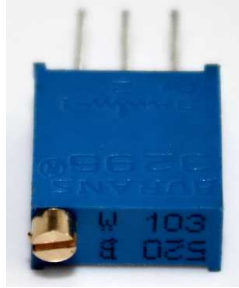
รูปที่ 13.5 แสดงวงจรเทียบเคียงเทเวนิน ที่ต่อ R_L เข้าที่จุด A และ B

$$I_L = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} \quad (13-5)$$

3. ตัวต้านทานปรับค่าได้

ตัวต้านทานแบบนี้เป็นตัวต้านทานสามขั้ว ที่มีจุดแยกที่ปรับได้อย่างต่อเนื่อง ควบคุมโดยการหมุนของแกนหรือลูกบิด ตัวต้านทานที่แปรค่าได้เหล่านี้มีชื่อเรียกว่า "โปเทนซิโอมิเตอร์" เมื่อทั้งสามขั้วทำหน้าที่เป็นตัวแบ่งแรงดันที่ปรับได้ (adjustable voltage divider) ตัวอย่างที่พบบ่อยคือปุ่มปรับระดับเสียงของเครื่องรับวิทยุ (เครื่องรับแบบดิจิทัลอาจไม่มีปุ่มปรับระดับเสียงแบบแอนะล็อกเพื่อปรับความดัง) โปเทนซิโอมิเตอร์ (Potentiometer) แบบติดตั้งบนแผงที่มีความละเอียดสูงมีชิ้นส่วนที่ให้ความต้านทานปกติเป็นแบบลวดพันบนด้ามจับรูปเกลียว แม้ว่าบางตัวจะมีการนำพลาสติกหุ้มตัวต้านทานที่เคลือบบนสายไฟเพื่อช่วยปรับให้ละเอียดยิ่งขึ้น ส่วนประกอบเหล่านี้มักจะมีลวดพันอยู่หลายสิบบนแกนของมัน เพื่อให้ครอบคลุมเต็มค่าของความต้านทาน

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
	เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง

ก) ตัวโปเทนซิโอมิเตอร์

ข) สัญลักษณ์โปเทนซิโอมิเตอร์

รูปที่ 13.6 แสดงตัวโปเทนซิโอมิเตอร์

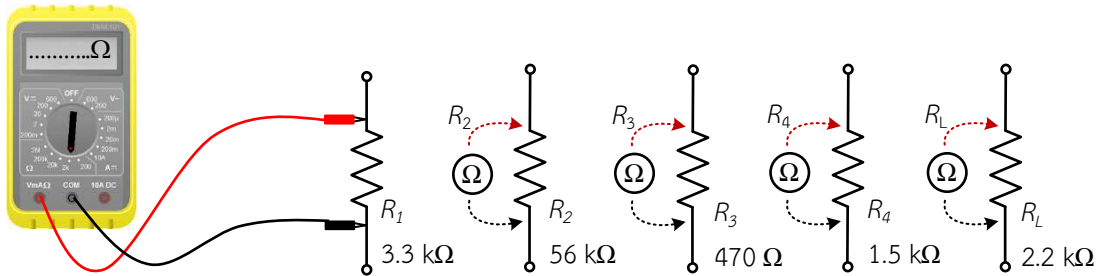
เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์

1. มัลติมิเตอร์แบบดิจิตอล	จำนวน	1	เครื่อง
2. แหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงปรับค่าได้ 0 – 30 V	จำนวน	1	เครื่อง
3. แผงประกอบวงจร	จำนวน	1	แผง
4. ตัวต้านทาน 1.5 k Ω ขนาด 1 W	จำนวน	1	ตัว
5. ตัวต้านทาน 3.3 k Ω ขนาด 1 W	จำนวน	1	ตัว
6. ตัวต้านทาน 3.3 k Ω ขนาด 1 W	จำนวน	1	ตัว
7. ตัวต้านทาน 56 k Ω ขนาด 1 W	จำนวน	1	ตัว
8. ตัวต้านทาน 470 Ω ขนาด 1 W	จำนวน	1	ตัว
9. ตัวต้านทานปรับค่าได้แบบละเอียด 10 k Ω	จำนวน	1	ตัว
10. สายต่อวงจร	จำนวน	8	เส้น
11. สายปากคีม	จำนวน	8	เส้น
12. ไขควงปากแบนขนาดเล็ก	จำนวน	1	อัน

ลำดับขั้นตอนการทดลอง

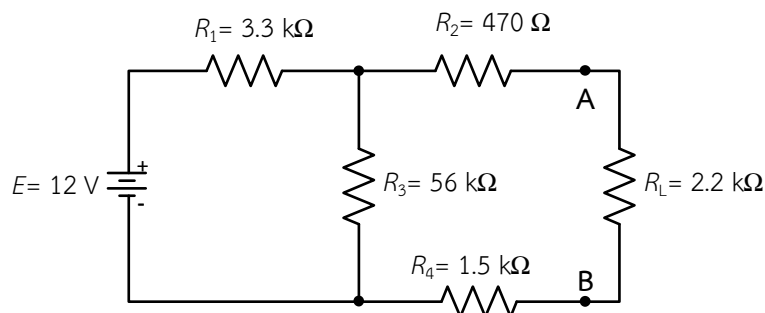
- ใช้มัลติมิเตอร์แบบดิจิตอล ปรับเลือกการวัดให้เป็นโอห์มมิเตอร์ วัดค่าความต้านทานของตัวต้านทานแต่ละตัวตามรูปที่ 13.7 บันทึกค่าลงในตารางที่ 13.1

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

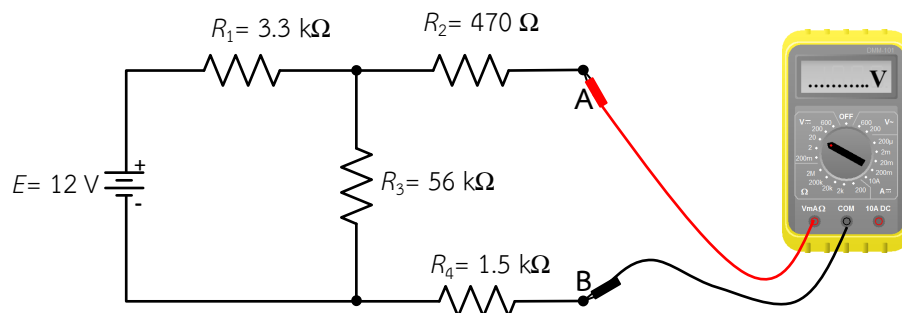
รูปที่ 13.7 วัดค่าความต้านทาน

2. ต้องวงจรทดลองตามรูปที่ 13.8 ปรับแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงให้ $E = 12\text{ V}$ ไม่จ่ายแรงดันไฟฟ้าให้กับวงจร

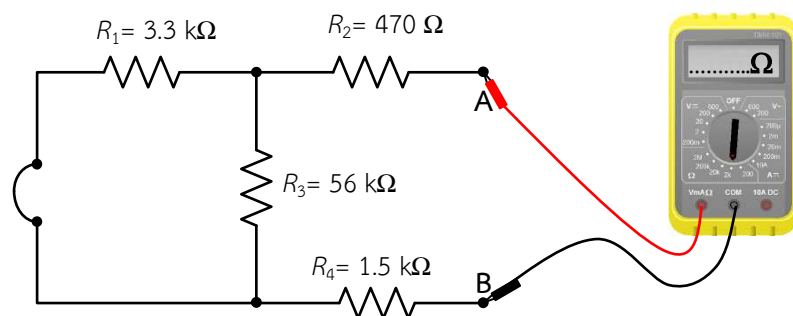
รูปที่ 13.8 วงจรการทดลอง

3. ปลด R_L ออกจากวงจรที่จุด A และ B จ่ายแรงดันไฟฟ้า 12 V ให้กับวงจร จากนั้นใช้มัลติมิเตอร์แบบดิจิตอล ทำหน้าที่เป็นโวลต์มิเตอร์ วัดแรงดันไฟฟ้าเทียบเคียงเทเวนิน (E_{Th}) ระหว่างจุด A และ B ดังรูปที่ 13.9 บันทึกค่าที่ได้ลงในตารางที่ 13.1

รูปที่ 13.9 วัดแรงดันไฟฟ้าเทียบเคียงเทเวนิน (E_{Th})

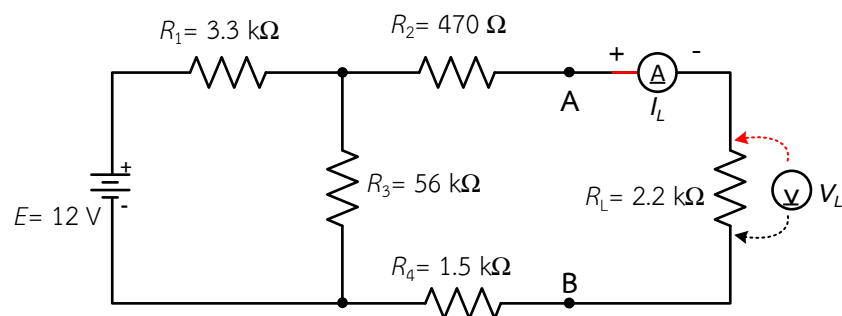
	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

4. ยังกงปลด R_L ออกจากวงจรที่จุด A และ B และ ลัดวงจรที่แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้า จากนั้นใช้ มัลติมิเตอร์แบบดิจิทัล ทำหน้าที่เป็นโอห์มมิเตอร์วัดหาความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th}) ระหว่างจุด A และ B ดังรูปที่ 13.10 บันทึกค่าที่ได้ลงในตารางที่ 13.1

รูปที่ 13.10 วัดหาความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th})

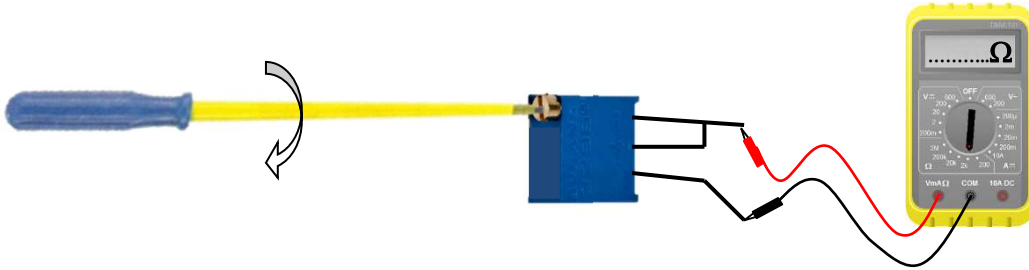
5. ต่อ R_L เข้าที่จุด A และ B จากนั้นใช้มัลติมิเตอร์แบบดิจิทัล ทำหน้าที่เป็นโวลต์มิเตอร์วัดหาแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม R_L (V_L) และใช้มัลติมิเตอร์แบบดิจิทัล ทำหน้าที่เป็นแอมป์มิเตอร์วัดหากระแสไฟฟ้าไหลผ่าน R_L (I_L) ดังรูปที่ 13.11 และบันทึกผลค่าที่วัดได้ในตารางที่ 13.1

รูปที่ 13.11 วัดหาค่า (V_L) และ (I_L)

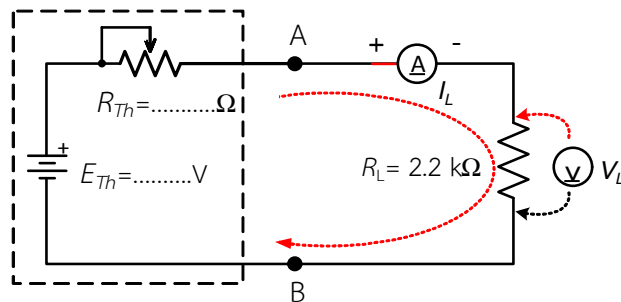
6. นำตัวต้านทานแบบปรับค่าได้ 10 kΩ ต่อวงจร ดังรูปที่ 13.12 นำไขควงไขควงที่ใช้จูนความถี่ปากแบบขนาดเล็กปรับค่าความต้านทานให้ได้เท่ากับค่าความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th}) ที่ได้จากการทดลองข้อที่ 4

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง	

รูปที่ 13.12 ปรับค่าความต้านทานให้ได้เท่ากับค่าความต้านทานเทียบเคียงเทเวนิน (R_{Th})

7. ปรับแหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงให้ที่ค่าเท่ากับ E_{Th} และตัวต้านทานแบบปรับค่าได้ที่ปรับค่าความต้านทานเท่ากับค่า R_{Th} มาต่อวงจรการทดลองเป็นวงจรเทียบเคียงเทเวนิน แล้วต่อ R_L เข้าที่จุด A และ B จากนั้นวัดหากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L (I_L) และวัดหาแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม R_L (V_L) ตามรูปที่ 13.13

รูปที่ 13.13 การทดลองวงจรเทียบเคียงเทเวนิน

8. นำค่าความต้านทานที่ได้จากการวัดคำนวณหาค่า E_{Th} , R_{Th} , I_L และ V_L บันทึกค่าลงในตารางที่ 13.1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

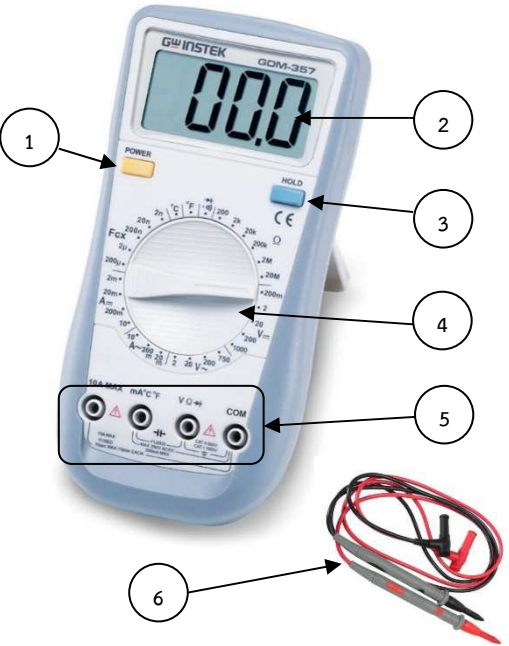
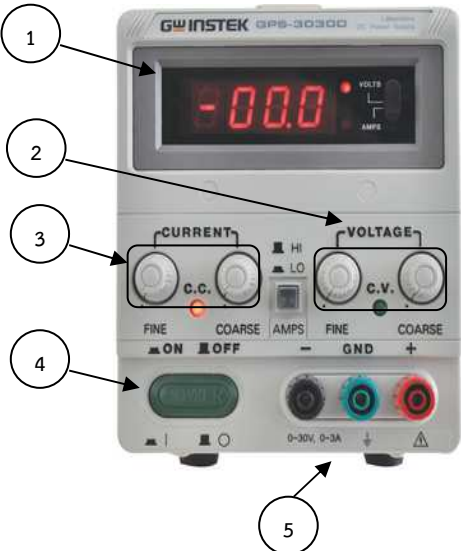

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
	เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง
<p>คำถามท้ายการทดลอง</p> <p>1. ค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L (I_L) และค่าแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม R_L (V_L) ของวงจรเทียบเคียง เทเวนินตามรูปที่ 13.13 กับวงจรเดิมตามรูปที่ 13.11 มีค่าเท่ากันหรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2. ค่า E_{Th} ที่ได้จากการคำนวณและจากการวัดมีค่าเท่ากันหรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>3. ค่า R_{Th} ที่ได้จากการคำนวณและจากการวัดมีค่าเท่ากันหรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		

	ใบงานที่ 13	
	รหัส 2104-2002 ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง	สัปดาห์ที่ 16
	หน่วยที่ 13 : ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 4 ชั่วโมง
	เรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน	จำนวน 3 ชั่วโมง

ใบตรวจสอบสภาพเครื่องมือ

ชื่อ-สกุล..... ชั้น ปวช. 1. กลุ่ม..... เลขที่ .....

ข้อมูลมัลติมิเตอร์ .....ใช้ทดลอง .....ไม่ใช้ในการทดลอง ยี่ห้อ.....รุ่น.....						รูปภาพดิจิตอลมัลติมิเตอร์	
ตำแหน่ง	รายการ ตรวจสอบสภาพ	สภาพก่อน ใช้งาน		สภาพหลัง ใช้งาน			
		ดี	เสีย	ดี	เสีย		
1	สวิตช์เปิดปิดเครื่อง						
2	จอแสดงผล						
3	ปุ่มลือคค่า						
4	สวิตช์เลือกย่านวัด						
5	ขั้วเสียบสายวัด						
6	สายวัด						
สรุปการตรวจสอบสภาพมัลติมิเตอร์ .....ใช้งานได้ .....ใช้งานไม่ได้							
ข้อมูลแหล่งจ่ายไฟ DC .....ใช้ทดลอง .....ไม่ใช้ในการทดลอง ยี่ห้อ.....รุ่น.....						รูปภาพแหล่งจ่ายไฟกระแสตรง (DC)	
ตำแหน่ง	รายการ ตรวจสอบสภาพ	สภาพก่อน ใช้งาน		สภาพหลัง ใช้งาน			
		ดี	เสีย	ดี	เสีย		
1	จอแสดงผล						
2	ชุดปุ่มปรับแรงดัน						
3	ชุดปุ่มปรับกระแส						
4	สวิตช์เปิดปิดเครื่อง						
5	ขั้ว บวก กราวด์ ลบ						
สรุปการตรวจสอบสภาพแหล่งจ่ายไฟ .....ใช้งานได้ .....ใช้งานไม่ได้							